

URFIN

SUKELLUSSEURA H2O:N MERIARKEOLOGIALEIRI

JUSSARÖ 2001

SISÄLLYS

JOHDANTO	2
JUSSARÖ I	3
JUSSARÖ III	4
ÖSTERGADDENIN HYLKY	5
RYSSKÄRIN HYLKY	6
JUSSARÖ II	7
MUU PUUHASTELU	8
LIITTEET	9

JOHDANTO

Sukellusseura H2O:n meriarkeologiajaos järjesti meriarkeologialeirin Jussarössä 11.-17.6.2001. Leirin tarkoituksena oli tarkistaa alueella olevia hylkyjä ja varmistaa niiden sijainnit ja nykykunto.

Leiri toteutettiin yhteistyössä Suomen merimuseon kanssa. Merimuseosta yhteyshenkilönä oli Maija Fast. Myös Jouko Askola Laivaston sukeltajakillasta auttoi leirin toteuttamisessa antamalla käyttöön hylkyrekisterinsä. Hän kävi myös paikan päällä osoittamassa sukeltettavien kohteiden sijainteja. Puolustusvoimilta ja metsähallitukselta oli saatu luvat Jussarön saaren laitureiden käyttämiseen. Leirille osallistui 10 sukeltajaa, joiden nimet ja yhteystiedot liitteenä.

Leirin sukelluskohteet olivat merimuseon rekisterissä olevia hylkyjä, joiden sijainnit ja nykykunto vaativat tarkistamista. Merimuseon pyynnöstä varmistettiin museolla olevat epätarkat sijaintitiedot neljästä tiedossa olevasta hylystä. Nämä kohteet olivat ns. *"Jussarö I"*, *"Jussarö III"*, *"Östergaddenin hylky"* ja *"Rysskärin hylky"*. Kohteiden koordinaatit on ilmoitettu KKJ-koordinaatteina. Lisäksi dokumentoitiin ns. *"Jussarö II:n"* nykykuntoa.

Seuraavassa tarkastettujen kohteiden tarkistetut sijaintitiedot sekä mahdolliset muut havainnot kohteilta.

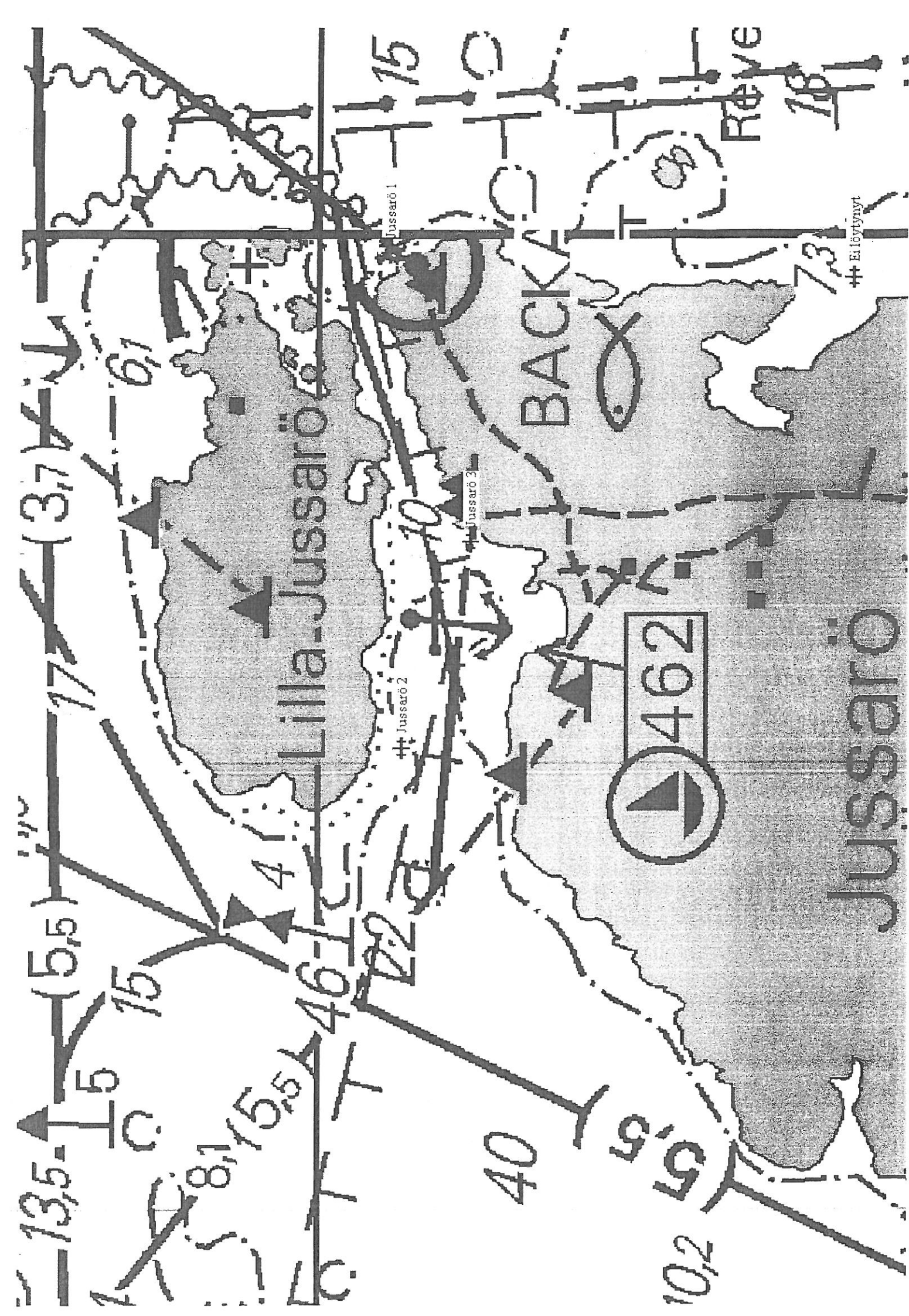
JUSSARÖ I

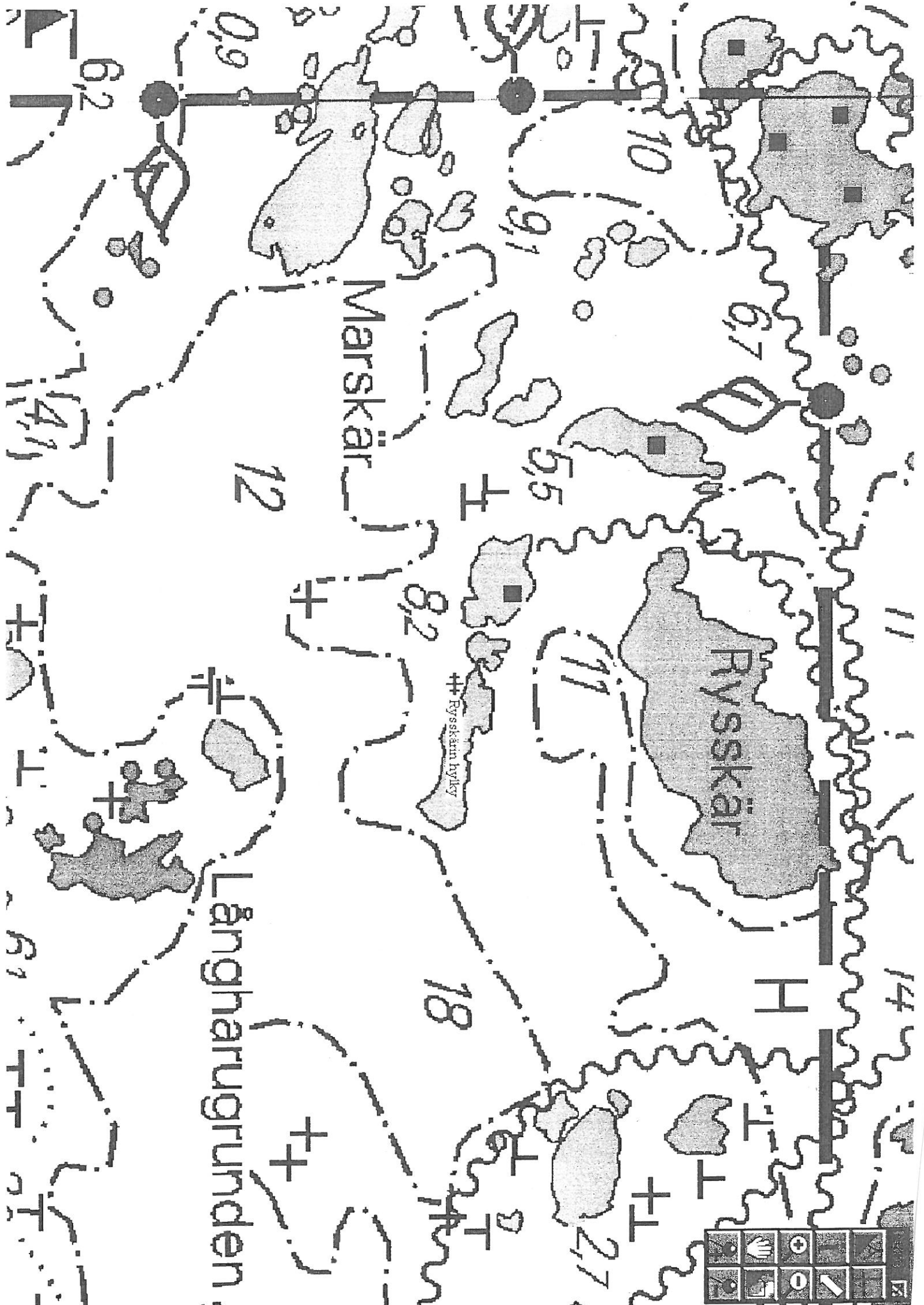
Sijainti: Jussarön saaren koilliskärjessä.

Koordinaatit: 59° 49,943' P 23° 35,067' I (KKJ).

Liitteenä karttakuva hyllyn sijainnista sekä videokuvaa hylystä.

Hylky on lähellä rantaa n. 10 metrin syvyydessä kivipohjalla. Hylky on varsin huonokuntoinen. Hyllyn kunto on samanlainen kuin P. Nykäsen piirroksissa vuodelta 1973.

JUSSARÖ III

Sijainti: Jussarön salmessa suurimman laiturin länsipuolella aivan laiturin ja rannan vieressä.

Koordinaatit: 59° 49,865' P 23° 34,583' I (KKJ).

Liitteenä karttakuva hyllyn sijainnista sekä tarkempi sijaintipiirros.

Hyllyn jäänteitä löytyy n. 2,5 metrin syvyydestä kivipohjalta. Hyllyn osia löytyi leväkerroksen alta kivien välistä. Hylky on ilmeisesti lähes täysin hajonnut ja osittain kivien alla. Jäljellä olevat osat ovat lähinnä kivien välissä olevia puunkappaleita. Hyllyn jäänteet ovat saman näköisessä kunnossa, kuin ne on esitetty Juhani Grönhagenin, Kaija Santaholman ja Timo Miettisen piirroksissa vuodelta 1980.

JUSSARÖ II

Sijainti: Jussarön salmen länsipäässä Lilla-Jussarön puolella. Syvyys n. 17 m.

Koordinaatit: 59° 49,929' P 23°34,225' I (KKJ).

Jussarön salmessa olevan runsaasti tutkitun ”Jussarö II:n” nykykuntoa dokumentoitiin. Mikko Vormala vertasi hyllyn nykykuntoa Harri Alopaeuksen piirrokseen vuodelta 1981 ja laati piirroksesta nykykuntoa vastaavan korjatun version. Pentti Eskolin ja Erkki Vilen videoivat hylkyä. Piirrokset sekä video liitteenä.

Videolla näkyy aikaisemmissa tutkimuksissa hyllylle jääneitä kuvaustelineitä ym. hylkyyn kuulumattomia rakenteita. Nämä ylimääräiset rakennelmat olisivat poistettavissa suhteellisen helposti. Näin hylky voitaisiin saattaa takaisin ’alkuperäiseen’ kuntoonsa.

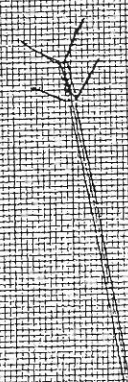
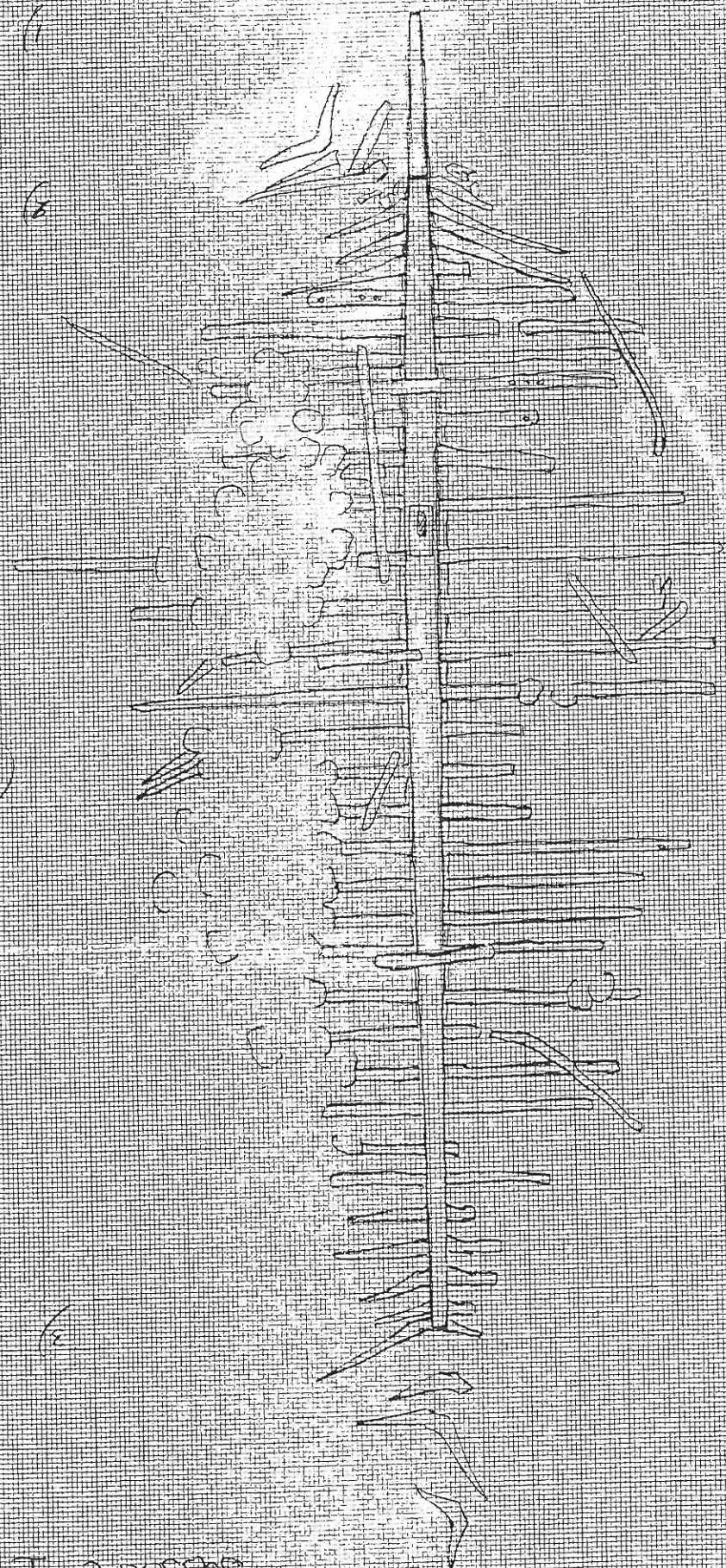
11 210

6

(8)

(8)

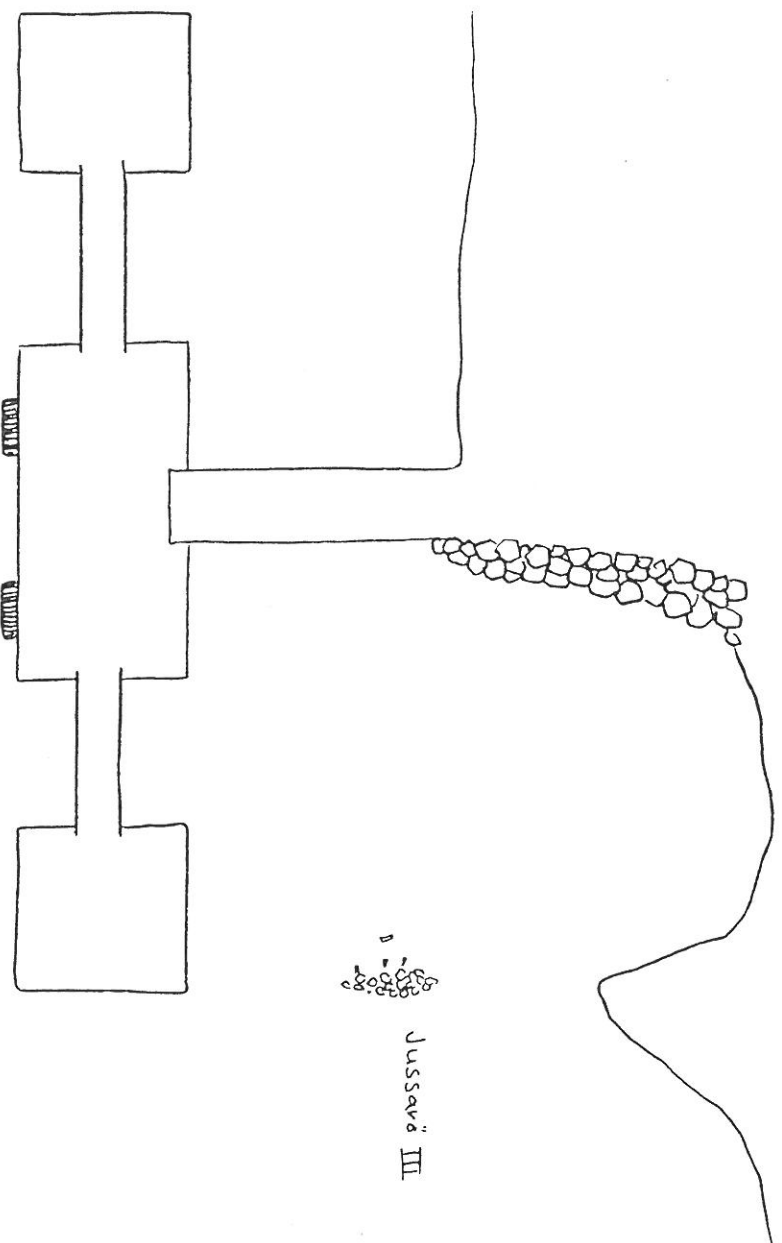
11 210

JUSSARÖ III
59° 49', 865'
23° 34', 583'

Jussarö III

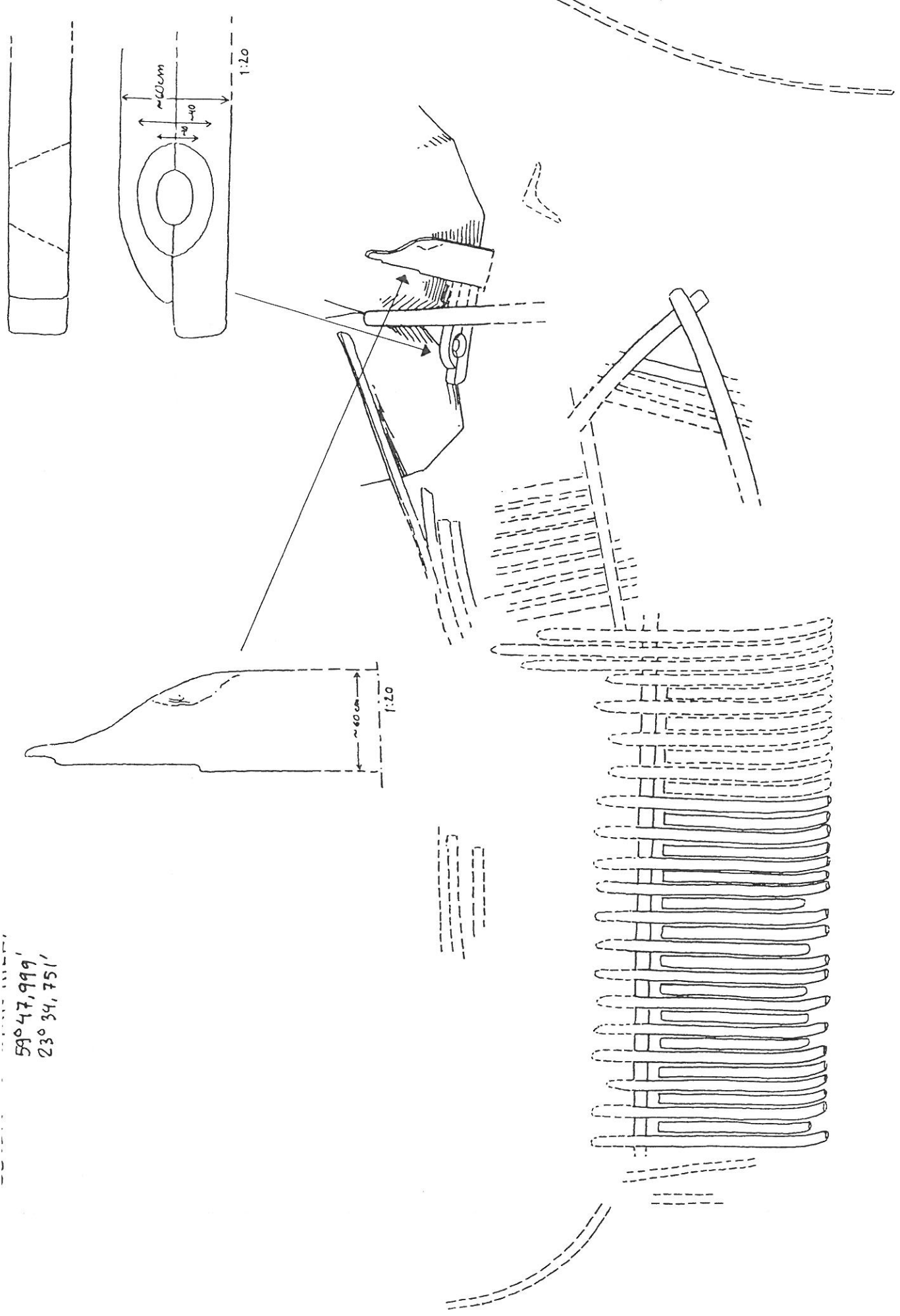
Laiturilla ja edessä
suuren teiväspuomun
kappaleita.

M. Vormala 2001

ÖSTERGÄDD

59° 47,999'
23° 34,751'

57.1

hylyt.net

Kartta
Listaus
Ajankohtaista

19xx
Tammisaari, Österbådan
30.5.1999

Österbådanin hylky

Tarina
Hylkykortti(print)
Kartta
Kuvat

Täydennä tietoja
Anna palautetta
Tietoja hylyt.netistä

Tammisaaresta kaakkoon, Jussarön itäpuolella on
Österbådanin matalikolla saksalaisen rautalaivan hylky. Se
on ajanut karille ja on täysin hajonnut.

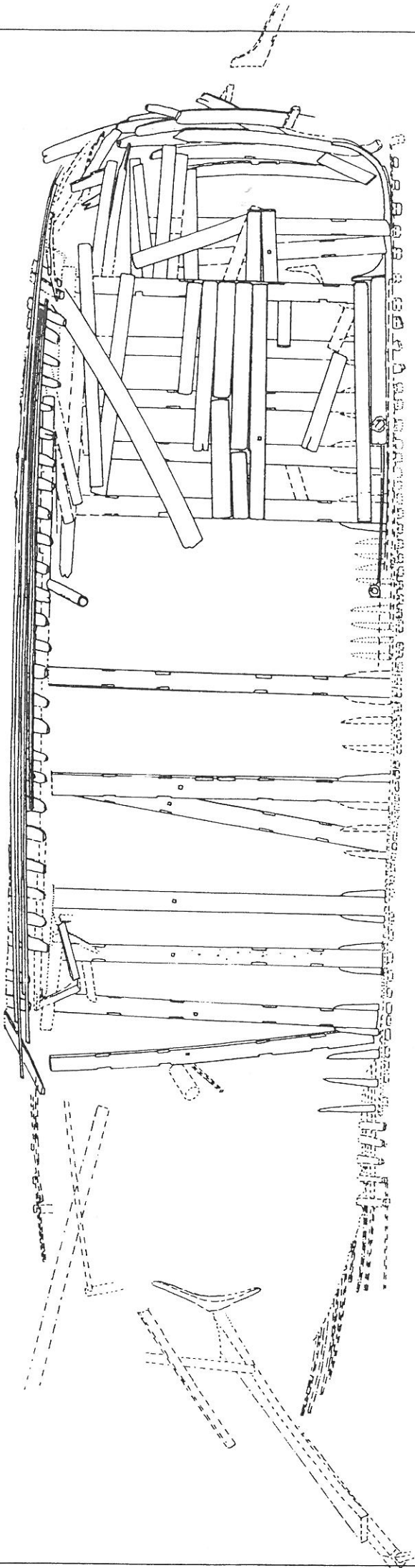
Tekstin laatinut Vaheri-Hyvärinen-Saari

Lähdetiedot

- Vaheri-Hyvärinen-Saari: Hylkyjä Suomenlahdella ja
Saaristomerellä, Karisto 1996

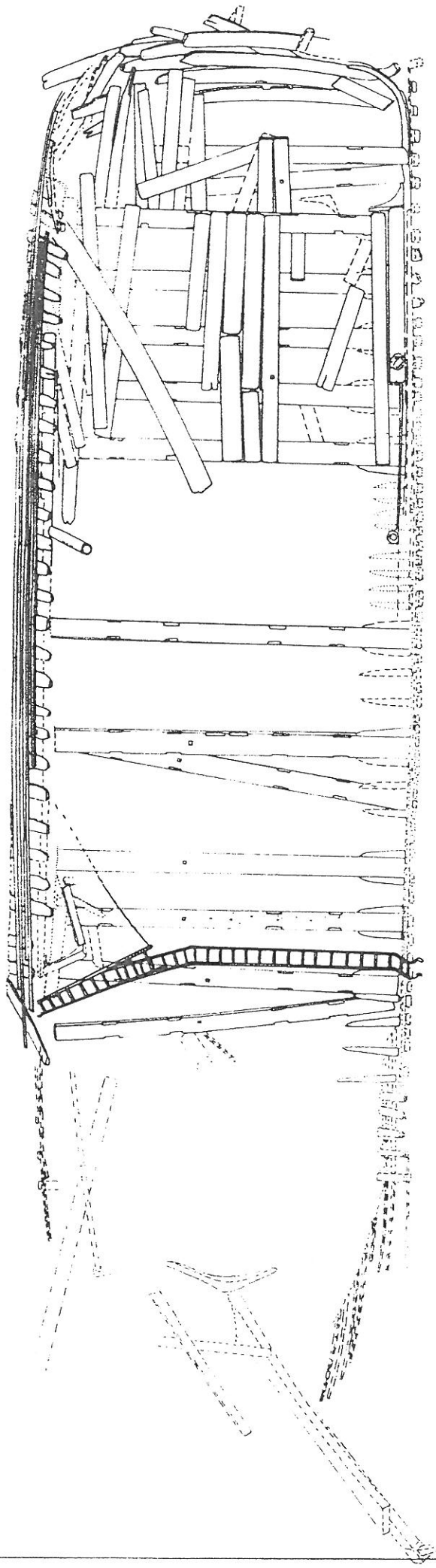

tukevat hylyt.netiä

1
 (10)
 Pöytä

Jussaro II
 Satelluksella 14.6.2001 Havaitut muutokset. H. Alipacuksen mukaan M. Iovwala
 2001.

Jussarö II:n päällä oleva alumiini tikas.

ÖSTERGADDENIN HYLKY

Sijainti: Östergaddenin ja vieressä olevan pienemmän saaren välisessä salmessa.

Koordinaatit: 59° 47,97' P 23° 34,84' I (KKJ).

Liitteenä karttakuva hyllyn sijainnista, muistinvaraisesti tehty piirros näkymästä kohteella sekä tarkempi piirros kohteella havaituista yksityiskohdista.

Hylky on n. 3-5 metrin syvyydessä hiekka-/kivipohjalla. Hylky on pahoin hajonnut. Runko on kuitenkin havaittavissa. Runko on katkennut kahteen n. 10 metriä pitkään osaan, joissa on havaittavissa köli sekä kaaripuita. Tämän lisäksi ympäristöstä löytyy irrallaan olevaa puutavaraa.

Yhtenäisempien hyllyn osien kokonaispituus on n. 23 metriä (kaksi 10 metrin pituista yhtenäistä rungon osaa sekä noin kolmen metrin matkalla vielä ilmeisesti rungon osia, jotka irrallaan muusta rungosta) ja leveys n. viisi metriä. Toisen n. 10 metriä pitkän rungon kappaleen kaaripuiden lukumäärä oli 36. Kaaripuut olivat paksuimmillaan n. 25*25 cm ja kaaripäitä kohden ollen kapeimmillaan 20-30 cm leveitä ja 10-15 cm paksuja. Kaarien pituudet ovat toisella laidalla n. metrin ja toisella n. neljä metriä. Kaaret ovat katkenneet, eikä hyllyn muodosta saa selkeää kuvaa siitä, minkä mallinen alus on ollut.

Kohteelta löytyi myös joitain yksittäisiä hyllyn osia. Tunnistettavissa on mm. peräsimeltä tai sen osalta näyttävä kappale, jonka pituus on noin kaksi metriä ja leveys n. 60 cm. Tämän kappaleen vieressä on n. 60 cm leveä ja 150 cm pitkä kappale, joka saattaisi olla köyden läpivienti. Kappaleessa on reikä, joka on leveämmästä päästään halkaisijaltaan n. 40 cm ja kapeammasta päästä n. 20 cm (kts. piirros).

RYSSKÄRIN HYLKY

Sijainti: Jussaröstä luoteeseen, Rysskärin eteläpuolella olevan pitkänomaisen kapean saaren eteläpuolella.

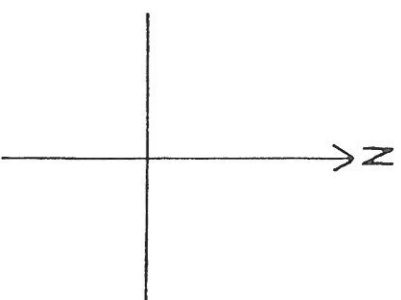
Koordinaatit: 59° 50,701' P 23° 32,956' I (KKJ).

Liitteenä karttakuva hyllyn sijainnista sekä tarkempi sijaintipiirros.

Hylky on n. 4-10 metrin syvyydessä hiekka-/kivipohjalla. Vanhassa raportissa hylky on sijoitettu todellista sijaintipaikkaa idemmäksi. Muuten vanhan hylkyilmoituksen tiedot pitävät varsin hyvin paikkansa. Hylky on saman näköinen, kuin se on Harri Alopaeuksen piirroksessa vuodelta 1975. Sama piirros löytyy myös Vaheri-Hyvärinen-Saaren hylkykirjasta, jossa piirroksen kuitenkin sanotaan esittävän *Granbuskenin* hylkyä.

Noin 200 metrin päässä hyllyn rungon jäänteistä on tiilisen uunin jäänteitä ja irtotavaraa. Mm. posliinin ja liitupiipun palasia. Itse uuni on hajonnut ja levinnyt pitkin pohjaa, joten siitä on jäljellä vain kasa tiiliä. Kohteelta nostettiin kaksi posliinikuppia ja kaksi liitupiipun palasta, jotka toimitettiin merimuseoon.

59° 50, 701'
25° 32, 956'

MUU PUUHASTELU

Edellä esitettyjen paikantamistehtävien lisäksi sukeltettiin Östergaddenin eteläpuolella, jossa Jouko Askolan mukaan pitäisi olla jokin hylky. Hylkyä ei löytynyt. Etsimispaikka näkyy samassa karttakuvassa Östergaddenin hylyn kanssa.

Jussarön itäpuoleinen lahti tarkistettiin (tosin vain yksi sukellus). Ainakaan lahden sisältä matalasta vedestä ei löytynyt mitään. Paikka näkyy Jussarön saaren karttakuvassa.

Myös ns. Bockholmenin hylkyä käytiin etsimässä tiedossa olevien koordinaattien ($59^{\circ} 52,4' 23'' 35,1'$) mukaan. Bockholmenin saaren itäkärjen kohdalla tehtiin kaksi sukellusta 3-6 metrin syvyydessä sekä saaren kärjen itäpuolelle että saaren eteläpuolelle. Hylkyä ei löytynyt.

LIITTEET

Osallistujaluettelo

- Karttakuvat:
- kuva Jussarön saaresta, jossa näkyvät Jussarö I, II ja III sekä itälahti, josta hylkyä ei löytynyt
 - Östergaddenin hylky
 - Rysskärin hylky

Piirrokset (Mikko Vormala):

- Jussarö III:n sijaintipiirros
- Östergaddenin hylky (kaksi piirrosta)
- Rysskärin hyllyn sijaintipiirros
- Jussarö II (kaksi piirrosta)

Videot (Pentti Eskolin/Erkki Vilen):

- Jussarö I
- Jussarö II.

Meriarkeologialeiri Jussarössa 11-19.6.2001

Järjestää sukellusseura H2O meriarkeologiajaosto.

Osallistujat:

Nimi	Puhelin	Tehtävä
Virmo Merjankari	040 7580210	Johto/organisointi
Ari Haapanen	050 5770879	Dokumentointi
Turkka Turunen	040 5842064	Dokumentointi
Mikko Vormala	040 7345889	Piirtäminen
Pena Eskolin	050 5530853	Valokuvaus/kippari
Uljas Uromaa	0400 589026	Mittatyö
Lasse Vuorela	050 5620305	Mittatyö
Hanna Eskolin	804 4648	Ravinto
Erkki Vilen	050 5925640	Videointi
Risto Sajaniemi	0400 448218	Tarvittavat työt

Lisäksi maanantaina 11.6. klo. 10.00 Baggössa paikalla:

- Jouko Askola (sukelluskilta) näyttämässä kohteita.
- Hans Nyman metsähallituksesta, luvat ja ohjeet Tammisaaren saariston kansallispuistoon

Merimuseon yhteyshenkilö Maija Fast.